

**Rector Et Concilium Academiae Buetzouensis Cuiibus Sollemnia Memoriae
Christi Nati Pie Recolendae Consecrata Indicunt : Praemittitur Commentatio De
Filii Dei Incarnatione**

Buetzovii: Typis Johann. Gotth. Fritzii, 1769

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1833101537>

Druck Freier Zugang

Mkl h

a

3471

Landesbibliothek
Mecklenburg-Vorpommern
Günther Uecker

[https://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1833101537/phys_0001](https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1833101537/phys_0001)

zfb ME
0 ug. 1999

● entsäuert

1762 h 3471^a

Mecklenburgische
Landesbibliothek
Schwerin

I
AC
S
C

F

2

RECTOR ET CONCILIUM
ACADEMIAE BUETZOUIENSIS
CIUIBUS
SOLLEMNIA MEMORIAE
CHRISTI NATI

PIE RECOLENDAE CONSECRATA

INDICUNT.

PRAEMITTITUR COMMENTATIO

DE

FILII DEI INCARNATIONE.

[Fam. Mauritiæ]

2 Expt. zu MKLh 3471

BUETZOVII

TYPIS JOHANN. GOTTH. FRITZII, SEREN. PRINC. AUL.
ET ACADEM. TYPOGR. CIOIOCLXIX.

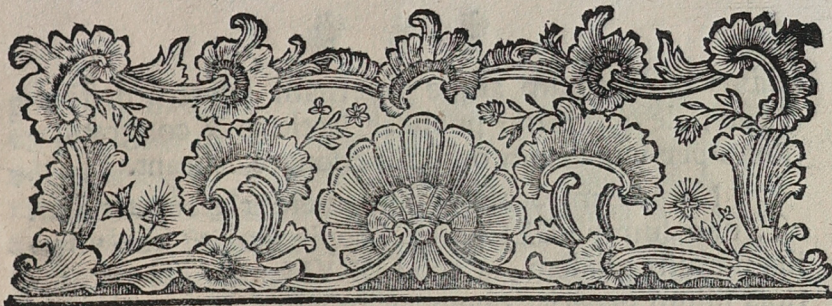
1769

MULIUM ET CONCILIUM
ACADEMIAE BRETZLIENSIS
CIBENS
SOLLENNIA MEMORIAE
CHRISTI NATI
THE RECOLLECTED CONGRAT
INDICENT
TRAMITITHE COMMENTATIO
DE
EALII DRI INCARNATIONE

EVANGELII
VIA JONAS DE BRUNN, SEN. P. R. A. G.
ET ACADEMIAE BRETZLIENSIS

Mal 23471^a

COMMENTATIO
DE
INCARNATIONE FILII DEI.

§. I.

Redeunt nobis, ita concedente DEI benignitate, festi illi dies & sacri, quibus tota ciuitas christiana faustissimi illius euentus recordatur, quem ipsi angeli de cælo sollemniter nobis gratulantes annuntiarunt; quem stella diuinitus ordinata regionibus sub oriente sole ominis instar patefacere debuit; quem, quum innotesceret, omnes tum temporis solatium Israëlis & vniuersi generis humani in lacrimabiles misérias delapsi expectantes summis gaudiis exceperunt; euentus, inquam, qui ex benignissimo DEI O. M. consilio cunctis mortali-

a 2

talibus in summam atque aeternam salutem destinatus est; de quo igitur publicae laetitiae & congratulationes per vniuersum orbem personare debeant.

Nempe miraculum illud memoria repetendum est, quo summa DEI philanthropia illuxit, quo virgo illa humilis quidem, at apud DEVM prae ceteris gratiosa filium peperit, quem ex Spiritu S. concepit, filium a DEO nobis omnibus datum, filium, qui simul est DEVS fortis, pater seculorum, & quod laetissimum est, princeps pacis, seruator totius generis humani. Quum igitur vniuersa ecclesia in his feriis, ex more antiquo & ad omnes commendabili, tale aliquid, quod sane nunquam obliuio aliqua obscurare debeat, memoria recolat, & publice ac sollempniter praedicet; ideo nec nostra academia tacere fas esse duxit, sed ex laudabili & iam olim recepto more ac instituto, *Rektor & Senatus Academicus VOBIS CIUES NOBILISSIMI & CARISSIMI*, hac publica scriptione materiam suppeditat, quae *Vestris* meditationibus DEO & CHRISTO sacris inferuire possit. Quod quum huic commentationi propositum sit, non ex ingenti argumentorum ab eruditis tractandorum farragine primum quoduis arripiemus, quod, quamuis alias vtile, tamen a consilio, cui hae feriae destinatae sunt, alienum & seiunctum sit: sed ipsam illam rem, quae angelorum hominumque laudationibus, vti semper, ita nunc inprimis, tanquam materia subiecta esse debet, nempe quod *Christus* natus sit, ad meditandum *Vobis* proponemus. Sed, quoniam ex historiis euangelicis discimus, illum eximium *Mariae filium* non vulgarem

garem hominem, imo non modo hominem sine exemplo, sed simul *filium DEI*, & *DEVM* ipsum esse, adeoque *Logon*, *filium DEI*, *carne* esse factum; ideo mirabile nostrae commentationis argumentum erit *incarnatio λόγου*, seu *filii DEI*. Erit quidem haec disputatio, quoniam *Vobis*, qui ad eruditam cognitionem adspiratis, destinata est, ad hoc *Vestrum* propositum aliquatenus accommodata; sed tamen ex animo optamus & precamur, vt *Deus*, qui *Vobis* filium suum in aeternum solatium concessit, non permittat, vt haec *Vobis* suppeditata meditatio modo *symbolica* & mortua maneat, intellectum modo occupet abstractionibus subtiliter excogitatis, sed vt animum quoque *Vestrum* afficiat, & salutaribus hacque materia dignis commotionibus, admiratione, solatio, gaudio, laudibus gratisque *DEO* habendis agendisque & firmissimo proposito vitam, quae tanto *DEI* beneficio digna sit, in posterum viuendi, repleat.

§. 2.

Est quidem haec, de qua iam differemus, *incarnatio filii DEI*, vt in ipsis litteris sacris appellatur, *mysterium* indubitanter & ex omnium, qui rem ex vero aestimant, confessione *magnum* ac stupendum. Sed hoc non eam habet vim, vt plane nihil de ea re intelligere possimus, adeoque omnem illius meditationem desperabundi abiicere debeamus. Nam, si hoc valeret, ad quid haec doctrina a sapientissimo numine reuelata esset? Licet igitur & fas est, hanc doctrinam scrutari,

tari, oracula diuina, quae eam continent, hic ibi disperfam in scriptura sacra proposita congerere, conferre inuicem, intelligentiae vim, quam Deus nobis concessit, ad id adhibere, vt effata diuina recte interpretemur, & congestis praedicatis notionem aliquam distinctam huius tantae rei nobis informemus, determinationes, quas collatio plurium enunciationum diuinarum secum fert, obseruemus & teneamus, conceptus erroneos separemus, veram notionem contra opinionum falsarum temeritatem defendamus: sed comprehendere tantam rem mente nostra tam angusta, τὸ πῶς, internam possibilitatem, fiendi modum prorsus perspicere & explicare nunquam in his terris sustinebimus. Quare nec illud conabimur, quod aui sunt nonnulli, praesertim ex recentioribus *theologis* philosophantibus, vt *a priori*, quomodo vocant, hoc mysterium demonstremus, & cum DEO quasi consilium nostrum communicemus, qua ratione persona illa, quae seruator humani generis esse possit, constituenda & componenda sit. Sed sufficiet nobis sensum illorum dictorum, quibus *Deus* nobis hoc mysterium reuelare voluit, ita inuenire, vt de veritate interpretationis certi simus, atque hinc veritatem rei ob testimonii diuini fidem omni exceptione maiorem, deriuare: & contenti erimus, si sanae rationis luce id modo perspiciamus, nihil esse in hac nostra doctrina, quod homo sanus absurditatis arguere possit, quod ministerium Deus rationi humanae, si sana esse velit, in eiusmodi rebus adhuc concessit. Sed, quum theologi fere

ab

ab initio, ex quo hoc myſterium reuelatum fuit, vsque ad haec noſtra tempora in illo explicando & ab erroneis conceptibus repurgando *philosophiae* alicuius adiumento uſi ſint, modo *orientalis* & *cabbaliſticae*, modo *platonicae*, modo *aristotelicae*, modo *recentioris* cuiusdam, & hac re inprimis effectum ſit, vt haec doctrina de incarnatione *fili* Dei magis, quam vlla fere alia, quae ad *theologiae* ambitum pertinet, *abſtractionibus* ſubtiliſſime excogitatis, & *terminologia*, quae peculiarem aliquam theologorum dialectum peperit, onerata, impedita multis atque obſcura euaserit, vt in publicas & acerbas querelas res eruperit: hoc conſilium cepimus, vt quid de iſtis abſtractionibus & terminologia iudicandum, quodue pretium illis ſtatuendum exiſtimemus, alio tempore opportuno fuſius differeremus, nunc autem id ageremus, vt, quomodo haec doctrina ſine moleſta ſedulitate eruditionis & philoſophiae in auxilium vocatae, facili & ſimplici perſpicuitate & tamen ſine detrimento veritatis aut certitudinis tradi poſſit, formam aliquam proponere tentaremus. Quo in negotio haec nobis praecepta praecripiſimus, vt, quaſi nunquam aliquid de forma huius doctrinae in ſcholis theologorum audiuiſſemus, ab omni Systematis alicuius ſeruitio liberi, nulla praeconcepta opinione imbuti, integri ac recentes ad ipſum fontem huius doctrinae, oracula diuina in bibliis propoſita, accederemus, & quales ſententiae legitima interpretatione, & cauta firmaque ratiocinatione inde deriuari poſſint, probe perenderemus. Qua in re ita verſabimur, vt primum
omni-

* * *

omnium axiomata quaedam biblica, quae huic doctrinae tanquam fundamenta substernantur, exquiramus; deinde autem ex his tum inter se, tum, cum aliis iam certis sententiis collatis theoremata biblica deducamus; omnes autem enunciationes eo ordine collocemus, quo aliae ex aliis explicari demonstrarique facillime possint. Quum autem probe nouerimus, quam facilis sit lapsus in doctrina tam ardua, tam supra omnem comprehensionem humanae mentis posita; non audemus gradum proferre, nisi antea *Deum*, qui tantum miraculum in nostram salutem perpetravit, demississimis intensissimisque precibus exorauerimus, vt nobis lucem Spiritus sui, cuius officium est Christum inter homines illustrare, benignissime nobis largiatur, ne tenebrae perniciosae mentem nostram obnubilent, neque in errores labamur saluti nostrae inimicos. Freti fiducia in liberalissimis Dei promissionibus collocata, quod nolit eiusmodi precibus deesse; audemus iam ad rem propositam progredi.

§. 3.

Fuisse quondam *Jesum Nazarenum*, qui temporibus *Augusti & Tiberii* imperatorum romanorum, regisque *Herodis &* huius filiorum inter homines vt homo verus sit, quem asseclae ipsius etiam *Christum* appellent, vt auctorem nouae religionis, vt seruatorem hominum, imo vt filium Dei ipsumque Deum venerentur: id nemo neque ex *Ethnicis*, qui illis temporibus propiores fuerunt, atque aliquam rerum in *Judaea* gestarum
-inno
noti-

notitiam habuerunt, neque ex *Judaeis*, neque ex *Mubamedanis*, neque ex vlla *haeresi Christianorum* negavit vnquam, si a nonnullis ex familia *Quakerorum* discesseris, qui hac in re magis adhuc, quam *Gnostici* illi veteres, *spirituales* videri voluerunt, vt negarent, quae de *Jesu* narrantur in *Evangelis* vnquam vere gesta esse, sed *fabulae* & *allegoriae morali* loco haberent, quae exemplo ficti aliquid *Jesu* docere nos debeat, qualis vita nobis agenda sit, si *Deo* placere velimus: quos hoc loco refutare alienum foret. Sed in tanto consensu, *Iesum* in his terris fuisse, maximus de eo dissensus est, quis *Jesus* fuerit. Jam istos, qui a religione *christiana* abhorrent, licet *Iesum* in terris fuisse non negent, longe tamen aliter de *Jesu* sensisse, hodieque sentire, ac *Christiani*, id nemini mirum videbitur. Quod autem illi, qui *Christi* religionem sequi prae se ferunt, sententiis suis de *Jesu* adeo discrepent, id mirum videri posset, quum *bibliis* nostris, quae de *Christo* testantur, magna perspicuitas iure meritoque tribuatur, nisi cogitauerimus, tum imbecillitatem hominum, tum malitiam, tum praeconcepas notiones & opiniones, quas ad lectionem *bibliorum* afferunt, non posse non disidia parere & sententiarum diuortia. Quod, quum in aliis de *Christo* doctrinis acciderit, minus adhuc mirum est, id in doctrina de *Christi* persona adeoque etiam de illius incarnatione, cuius explicatio tota ab illa pendet, ita euenisse, quum haec ex omnium confessione prae ceteris haud paulo sit impeditior. Illi libri, qui a nobis sacri habentur, quod reuelationem diuinam contineant, in-

b

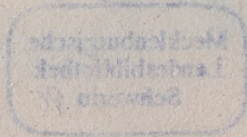
primis

A64-18497

Mecklenburgische
Landesbibliothek
Schwerin PC

primis isti, qui *nouum testamentum*, vt dicitur, constituunt, *Jesum a Maria* natum referunt, hominem appellant, & vt hominem describunt, simul autem illum eundem *Jesum filium Dei & Deum* appellant, & vt Deum describunt, atque sic pronunciant *Logon, filium Dei, carnem esse factum*, qui idem sit *Jesus*. Hinc nostri *εὐνοίας* de *filii Dei incarnatione* concipiunt, & statuunt, filium Dei, qui Patri vnico vero Deo *homousios* adeoque per essentiam verus *Deus* sit, humanam naturam ex *Maria* ita sibi copulasse, vt in vnica sua persona duas naturas habeat & diuinam & humanam. Jam vero extiterunt alii, qui *tum* de natura diuina *Christi*, *tum* de humana, *tum* de vtriusque naturae coniunctione plane aliter ac nos sentirent, adeoque etiam incarnationem filii Dei aut negarent, aut longe aliter ac nos sibi eandem fingerent. Nunc, quid scriptura sacra, si rite explicetur, nobis hac de re tradat, videbimus. Supponimus autem authentiam & diuinam originem librorum S. S. quos canonicos vocamus, & partium, quibus constant; neque iam in arenam descendemus cum *Gnosticis* illis, qui, vt suas opiniones cabbalisticis illis similes de *Christo & Jesu* eo melius defendere possent, plurimos libros sacri codicis, & imprimis etiam illas pericopas, quae historiam de *Jesu* conceptione & natiuitate continent, reiecerunt; neque cum aliis, qui aut ex simili consilio, aut aliud quid sequuti lectionis ingenuitatem in istis locis, qui a nostris vt sedes huius doctrinae spectantur, impugnarunt aut dubiam reddere sustinuerunt, certamen inibimus, quod longius

us

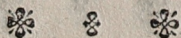
us nos a proposito esset abducturum. Nostrum enim consilium nunc eo saltim dirigitur, vt, si nobis concedatur, eos libros eosque illorum locos, quos pro genuinis nos quidem habemus, gaudere sua authenticia, quid tum, quum ista Scripturae sacrae effata recte explicentur, de incarnatione filii Dei statuendum sit, exponamus. Quod quidem hoc ordine facturi sumus, vt *primum* quid nomine λογος, qui caro factus esse dicitur, veniat, & quo significato ille *filius Dei*, & *Deus* appelletur, explicemus; nam prouti notio de hoc filio Dei informatur, ita etiam notio de natura Christi humana, eius ortu, & qualitatibus, quibus reliquis hominibus aut similis aut dissimilis sit, variare debet, quod ex sequentibus magis patebit: illud igitur primum sit. *Deinde* inuestigabimus, num Jesus verus homo sit, vereque natus, an vero secundum phantasia modo vt talis apparuerit. *Tum* inquiremus, quomodo, seu quo significato, Christus vtrumque sit, & Deus & homo; quomodo igitur tota persona Christi constituta sit. *Porro* videbimus, quid inde in humanam Christi naturam redundet, si haec cum diuina in vnam personam coaluerit. *Tandem* indagabimus, num Jesus statim a conceptione in Maria vtrumque fuerit, & Deus & homo, vt igitur dici possit & debeat, filium Dei esse incarnatum, quam primum caro filii Mariae existere coeperit, adeoque etiam Mariam Deiparam vocare liceat.

§. 4.

Idem ille, quem virgo Maria concepit, atque in
 lucem

b 2

lucem edidit, qui igitur *filius Mariae* dicendus est, variis praeterea nominibus in S. Scriptura appellatur; mox iis, quae consilium diuinum, quod ille exequi debuit, respiciunt, cuiusmodi sunt *Iesus, Christus, seu Messias, Seruator*; mox iis, quibus vt homo describitur, vt *filius hominis, filius Davidis, semen Abrahae, Adam secundus*; mox respectu relationis cuiusdam ad Deum, tanquam ipsius patrem, *filius Dei*, isque *unigenitus*; praeterea eidem insigne nomen *λόγος* a Johanne peculiariter tribuitur, de cuius significatione postea dicendum erit; de aliis nominibus iam tacemus, quae omnia ad vnam earum classium, quas indicauimus, referri possunt. Jam si colliguntur praedicata, quae de hac eadem persona tam diuersis nominibus designata enunciantur in sacris litteris, coit ex istis praedicatis quaedam notio complexa de hac persona eiusque interna indole adeo mirabilis, vt, quoniam nihil simile in tota rerum natura deprehenditur, imo tam diuersa praedicata in vnam notionem vnus eiusdemque personae coire non posse videntur, magnus dissensus inter homines ortus sit, qualis notio de persona Christi informanda esset. Videbimus igitur a qua parte stet veritas, & *primo* quidem inquiremus ex ordine, quem so praecedente constituimus, quid illud sit, quod Iesus, licet Maria ipsum pepererit, tamen *filius Dei* mox simpliciter, mox cum adiunctione, *unigenitus*, vocetur.

i. Angelus Gabriel, qui a Deo missus est ad virginem Mariam, vt huic praenuntiaret, ipsam miraculose concepturam & parturam esse filium, cui nomen Jesu
impo-

imponendum sit, simul pronuntiat, Luc. 1, 32. hunc Jesum *filium summi* vocatum iri, atque id quidem ideo, quod secundum v. 35. Spiritus S. superuenturus sit Mariae, & virtus seu potentia summi eam obumbratura. Hinc opinari quis possit cum Socinianis, quibus haec species imposuit, hanc esse praecipuam causam, quare Jesus filius Dei sit & vocetur, quoniam ipse vt homo miraculose a Deo productus sit & creatus.

2. Sed haec notio speciosa euanescit, quum in pluribus locis S.S. e.g. Joh. 3, 16. reperimus, hunc eundem Jesum *vnigenitum* vocari Dei filium. Nam, licet Sociniani hanc modo huius adiuncti vim esse velint, vt significet, Jesum, quamuis in eo, quod filius *Dei* sit, plures habeat consortes, tamen a *Deo* patre suo *vnice*, id est, prae reliquis amari, & eximiis quibusdam praerogatiuis, ad quas tamen communicatio essentiae diuinae non pertineat, exornatum esse: quilibet tamen integer nec partium studiosus fateri debet, 1) hanc dictionem, *filius vnigenitus*, nullibi in eo significatu, quem Sociniani fingunt, occurrere, neque ex locis Prou. 4, 3. Ebr. 11, 17. effici posse, adeoque contra vsum loquendi ita explicari; 2) proprium significatum illius dictionis a cauto interprete tamdiu retinendum esse, quamdiu nulla necessitas ab ea recedere nos cogat. Ex his sequitur *primum*, Jesum non eo significatu filium Dei a Deo genitum vocari posse, quod a Deo miraculose productus aut creatus sit, nam sic non esset vnigenitus; *deinde*, quoniam *gignere* proprio significatu is dicatur, qui causa est, cur alius quis eiusdem natu-

rae atque essentiae peculiariter subsistat, hanc notionem, quod *filius unigenitus Dei is sit*, cui Deus pater suam essentiam & naturam diuinam eo modo communicauerit, quo nulli alii, haud prius abiiciendam esse, quam aut scriptura s. aut ratio sana falsitatem eius notionis luculenter ostenderit.

3. Jam vero, si alia oracula Scripturae sacrae de hoc Dei filio conferamus, reperiemus in illis eundem *tum* Deum Joh. 1, 1. Deum verum 1 Joh. 5, 20. Deum super omnia Rom. 9, 5. imo Jehouam Jerem. 23, 6. coll. v. 5. appellari, quod postremum nomen nunquam Deo falso aut modo nuncupatio in S. S. tribuitur, neque tribui licet Jes. 42, 8. quia per ipsam significationem neminem alium designare potest, nisi eum, qui potest dicere, *Ego ero*, qui igitur est independens; *tum* iis praedicatis describi, quae talem definitionem Dei per essentiam veri constituunt, ex qua ipsa philosophia sana omnia reliqua attributa Dei perfectissima apodictice demonstrare valet, siquidem hic filius Dei primus & vltimus Apoc. 1, 11. cf. v. 13. 17. 18. adeoque ens a se, independens, & Hebr. 1, 10. cf. v. 8. is dicitur, qui vniuersum & creauit, & conseruat v. 3. *tum* de eodem asseuerari, ipsum & Patrem esse vnum, Joh. 10, 30. in eo contextu, vbi Iesus ita concludit, quia ego & Pater vnum sumus, e Patris autem manu nemo eas eripere valet, idcirco nec ex meis manibus eripere quisquam poterit; *item* qui filium, Christum, viderit, eum & ipsius Patrem Deum vidisse, filium enim esse in Patre, & Patrem in filio; Ioh. 14, 9. 10.

9. 10. *item* filium omnia, quae Pater habeat, ipsum quoque habere, & quidem in hoc eminenti significato, vt inde sequatur, spiritum sanctum, diuinam personam, qui a Deo patre, a quo procedat & mittatur, accipiat quodcumque annunciet hominibus, hoc idem etiam accipere a filio; Ioh. 16, 14. 15. quibus praedictis summa aequalitas filii cum Patre summo Deo adstruitur. Sufficiant haec, nolumus enim reliqua argumenta naturalis & essentialis diuinitatis filii Dei ex attributis, operibus, cultu ipsi praestando, persequi, quoniam consilium nostrum id non requirit, scriptio- nis breuitas autem non permittit. Hoc igitur certum sit, illum, qui *filius Dei* in S. S. vocatur, simul in eadem describi vt *Deum per essentiam verum, summum, independentem; creatorem vniuersi.*

4. Iam porro nemo sanus opinari potest, illud quod e *Maria* natum sit, esse forsan figuram modo aliquam visibilem, per quam *Deus* summus hominibus apparere voluerit, ideoque illud ipsum e *Maria* natum describi vt *Deum* summum, quod hic per illud locutus operatusque sit. Nam, vt ne perturbato ordine praecipiamus, quod postea suo loco docebitur, id, quod e *Maria* natum narratur, verum esse hominem, iam modo regerimus, si illud species duntaxat humana fuisset, absoum foret, quod haec *filius Dei* vocetur, & adhuc multo absurdus, quod ista figura non modo peculiariter de se loquens inducatur, *Deum* esse ipsius patrem, a quo missa sit, sed etiam cum patre, *Deo* summo, colloquens; vt alias phrasas iam taceamus, quibus *filius*

Dei

Dei vt substantia intelligens a patre diuersa describitur.
 §. 5. Neque illud cuiquam in mentem venire debet, esse quidem illum *filium Mariae* substantiam intelligentem & verum hominem, sed eandem ob causam, quod *Deus* per illum locutus operatusque sit, describi vt *Dei filium*, imo vt *Deum* ipsum. Nam nullibi in tota S. S. legatus aliquis *Dei*, vt *Dei filius*, imo vt *Deus* ipse describitur, praeter hunc *filium Mariae*, & disertis verbis hoc ipso nomine filii *Dei* ab omnibus prophetis & angelis distinguitur eisque praefertur. Ebr. 1, 1. 5. neque per omnem vsu loquendi licet, vt legatus alicuius regis ipse rex vocetur, & tanquam ipse rex describatur, quamquam regis personam gerere, & vices illius administrare dici possit. Nam, quod aliquis in V. T. qui *angelus Domini* nonnunquam vocatur, vt ipse *Jehoua* describitur, id sine petitione principii ad angelum creatum referri non licet, quum ex iis, quae paulo post dicentur, apparere possit, istum angelum esse illum ipsum *filium Dei*, qui iusto tempore etiam *filius Mariae* fieri voluerit.

6. Maneat igitur, quod ex istis omnibus, quae iam dicta sunt, necessario sequitur, *filium Dei* esse aliquod ens intelligens, quod, licet a *Deo* ipsius patre aliquo modo diuersum sit, tamen eandem naturam diuinam habeat, quam pater, & quidem numerice eandem, quoniam essentia diuina non nisi vnica esse possit.

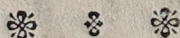
§. 5.

Iam vero, qui haec sola, quae §o praecedenti dicta sunt, cogitauerit, posset ita ratiocinari. *Filius Mariae* est

est simul *filius Dei*, & quidem in hoc eminenti significatu, vt cum *Deo Patre* eandem essentiam diuinam habeat communem. Atqui, si *Deus filio Mariae*, postquam ortum ex *Maria* traxisset, suam essentiam diuinam communicauerit, vt iam & *Deus* & homo esset; *filius Mariae* ex eo tempore *filius Dei* dicendus erit. Itaque tum demum persona aliqua existere cœpit, quae vere esset *filius Dei unigenitus*. Sed sunt alia S. S. effata, quae hanc opinionem non admittunt, quare ista nunc a nobis consideranda sunt. Hac vero in causa illa dicta non vrgebimus, quibus *Iesus filius Mariae* idemque *Dei filius* iam ante *Abrahamum* imo ab aeterno exitisse dicitur: hoc enim de natura ipsius diuina valere posset, etiamsi vt *filius Dei* a *Patre* diuersus demum in *Maria* existere cœpisset secundum explanationem paulo ante allatam. Ergo inquirendum est, num hic *filius Dei*, vt *filius*, vt a *patre diuersus*, iam ante ortum humanae naturae in *Maria* praeexistiterit. Vt breuissimi simus, nolumus iam immorari istis dictis, tum veteris testamenti, quibus persona aliqua diuina a *Deo Patre* diuersa innuitur, cui saepe res fuerit cum hominibus, inprimis *Abrahamo*, *Israële* huiusque posteris, & quae vt *Messias* ab ipsis *Judaeis*, qui ante & circa tempus *Iesu* in terra versantis vixerunt, agnita est; tum *N. Testamenti*, quibus non modo *Paulus* 1 Cor. 10, 4. 9. *Christum*, adeoque *filium Dei*, vt a *Patre* diuersum, summum ducem *Israëuitarum* fuisse pronunciat, sed etiam *Iesus* ipse a *Patre* egressum se esse, in mundum venisse, iterumque ad *Patrem* reuersurum Joh. 16, 28. asseuerat: sed statim ad illustrem illum locum Joh. 1,

c

I - 14.

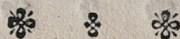

1-14. coll. Ioh. 17, 5. qui rem totam conficere poterit, considerandum progredimur. *Johannes* docet c. 1, 14. *Λόγον* carnem esse factum, eundem esse *filium Dei unigenitum*, qui non alius sit ac *Jesus* (cf. c. 3, 16. & plura alia loca) sed hunc *Λόγον* fuisse iam in initio apud *Deum* v. 1. ante mundum conditum, quippe qui totus per ipsum creatus sit, immo *Deum* esse hunc *Λόγον*. *Jesus* autem ipse consentiens huic effato *Johannis*, *Patrem* suum, *Deum*, Ioh. 17, 5. his precibus compellat, *Pater*, illustra me gloria, qua fructus sum apud te, ante quam mundus extitit. Incredibile est, quam misere se torserint homines eruditi in explicando hoc loco & in formanda ex eo notione τῷ Λόγῳ. Tacemus iam *Ebionaeos*, & *Nazarenos*, qui quidem ex V. Testamento & *Chaldaicis Paraphrasibus* de *Christo*, qui *Deus* sit, & *Memra* s. *Verbum Jehovae* vocetur, notitiam habuerunt, sed tamen illum *Christum* diuinum & *coelestem* ab homine *Jesu* *Mesfia terreno* ita segregarunt, vt hunc ab illo aliquamdiu inhabitatum modo fuisse dicerent; *Evangelium Johannis* autem reiecerunt; quorum de doctrina *Collegae* nostri S. V. D. *Doederleini* *Commentatio* de *Ebionaeis*, non sine insigni fructu legi potest. *Gnostici* autem mira de hoc *Logo* somniarunt, siue isti primam aliquam notionem ex hoc dicto *Johannis*, siue ex *paraphrasibus Chaldaicis* & ex *Philone* hauserint, eamque cum *Platonis* commentis de *Logo* aliquo coniunxerint. Quoniam semel fingendi libido illos inceserat, vt imaginarentur, *Deum* summum ex se aut solum, aut, vti aliqui addebant, cum vxore aliqua diuina procreasse aut generasse plures

res

res *Aeonas*, seu naturas spirituales, cœlestes & aliquatenus diuinas, mares & feminas; in quorum numero & ordine, quo mediate & successiue alii ex aliis generati fuerint, admodum variabant: *Λόγον* in numerum eiusmodi *Aeonum* retulerunt. Huic secundum a *Deo* summo locum alii tribuebant, alii tertium. Item alii *Λόγον* & *Christum* pro vno eodemque habebant; alii pro diuersis; alii addebant his duobus *Jesum coelestem*, *Aeona*, qui a *terrestri* adhuc diuersus fuerit. Ab his seiungebant autem *Demiurgum*, qui creator mundi materialis & adhuc inferior non modo summo *Deo*, sed ipso etiam *Logo*, & *Christo* esset. Ita plane alia notio *Λόγου* efficta est; de qua *Johannes* nihil cogitauerat. Rursus alii extiterunt a *Gnosticis* diuersi, qui hunc *Λόγον* & *fili-um Dei* nominatenus a *Patre Deo* diuersum opinabantur; *Patrem* enim, quatenus per *fili-um Mariae* operatus esset, *Deum filium* vocari: quare hi *Patrispassiani* nominabantur. Alii his aliquantum similes *Logon* non pro semper peculiariter subsistente & a *Patre* diuersa persona haberunt, opinati illum esse *rationem in Deo*; sed quando *Deus* velit quasi *extendere se & dilatare*, id est, vti forsitan explicandum, vim suam nouo aliquo modo pro-
 dere; tunc *Λόγον* illum, qui antea *ἐνδιαθετος* modo in *Deo* fuisset, extra *Deum* quasi subsistere; quem autem *Deus* post finitam operationem iterum in se recipiat. Id dicebant factum esse *primum*, quum *Deus* mundum condiderit, postea *iterum*, quum hic *Λόγος* homini *Jesu* additus fuisset ad exequendum in terris *Dei* consilium, quo perfecto, *Λόγον* istum *Jesu* exemtum a *Deo*, qui se
 post

post dilatationem istam iterum quasi coarctauerit, in se esse reductum, vt ἐνδ. α. Θεος modo iterum esset. Hae fere fuerant nugae Sabellii & Pauli Samosatani. Alii ab his in eo quidem haud diuersi, quod λογον pro peculiari persona diuina a Patre distincta non habuerunt, non eundem tamen τροπον παιδειας sequuti, λογον illum tantummodo vim aliquam diuinam opinabantur, quae Iesu homini addita fuisset; qua in opinione Theodotiani, Artemonitae, & postea Photiniani congruisse videntur. Alii, qui in doctoribus ecclesiae orthodoxae & catholicae alias censerentur, & qui ante tempora Arianae haereseos vixerunt, Logon vt personam diuinam agnouerunt, sed tam incaute de eo differuerunt, vt inferiorem quandam diuinitatem ipsi tribuisse viderentur, vt Iustinus Martyr, Origenes, alique. Crassius quam isti tandem Arius eiusque asseclae genuini, (vt iam de Semiarianis nihil dicamus) Logon mentem esse contenderunt, quae quidem ante hoc vniuersum exstiterit, sed creata tamen ex nihilo sit, neque eandem essentiam diuinam, quam Pater summus Deus, habeat, Patri non homouios, sed tamen omnibus reliquis rebus creatis longe superior sit, imo μετοχη εδουσινη. Quibus contradicens ecclesia catholica hanc doctrinam firmavit, Logon esse personam a Deo Patre ab aeterno ex ipsius essentia genitam, adeoque a Patre diuersam quidem, sed tamen numerice eiusdem essentiae diuinae participem, quam Pater habeat, s. Patri homouios. Quae doctrina, quum in variis certaminibus superior dilcesserit, & diu omnis disceptatio contra illam conticuisset; recentiore aetate iterum

rum a nouis *Sabellianis*, *Photinianis*, *Arianis*, aliisque qui *Tritheismi* suspicionem mouerunt, impugnari cœpta est. Tandem noua hypothesis a *Paulo Matyo* eruditorum examini proposita est, quae aliquibus aliis, inprimis etiam *Watfio* placuit, & hac opinione absoluitur, *Logon* esse quidem mentem s. naturam intelligentem a *Deo* ante mundum conditum creatam, quaeque destinata fuerit, vt suo tempore cum corpore humano ex *Maria* formando copularetur, adeoque homo verus euaderet, sed eandem mentem iam ante initium mundi cum ipsa infinita & vnica essentia diuina a *Patre* ita fuisse copulatam, vt ea simul & mens circumscripta, & *Deus Patrique homousios* esset.

Jam, vt promissis stemus supra receptis sine omni partium studio, nullam hominum auctoritatem sequuturi pronuntiabimus, non quod nobis videatur, sed quod ipsa Scriptura S. euidenter edicat credendum. *Logos* est 1) *mens*, natura s. ens intelligens; nam per illum *Deus Pater* mundum creauit, quod sine sapientia fieri non potest Joh. 1, 3. idemque nouit *Patrem Deum*, sicuti nemo *Deum* nouit v. 18. Matth. 11, 27. 2) *mens singularis*, ab omnibus aliis rebus & naturis intelligentibus diuersa, quod per se patet; iam audemus ex vulgari vsu loquendi sine philosophica subtilitate *Logon personam* vocare, ita enim vulgo appellatur ens intelligens indiuiduum. 3) *Dei Patris filius vnicus*, non habens sui similem, v. 14. a *Patre genitus ante secula* & tempora, quae demum existere cœperunt, quum *Pater* per hunc *Filium*, & hic cum *Patre* mundum, complexum omnium

um rerum creaturarum, crearet v. 3. Hebr. 1, 10. 4) Ergo a Deo Patre diuersus quidem; est enim ab eo genitus, & est apud eum, v. 1. cf. Ioh. 17, 5. 5) sed tamen Deus ipse, non titulotenus, sed est Creator vniuersi, v. 3. cf. Hebr. 1, 10. primus & ultimus, Apoc. 1, 17. 18. adeoque aeternus (a parte ante & post) independens, per essentiam Deus, Deo Patri Homousios, & quidem, quoniam essentia diuina tantum vnica esse potest, numerice eandem essentiam diuinam habet, quam Pater. Ergo etiam supra omnes creaturas, vt Creator ipse, infinite elatus. 6) quoniam vnigenitus est, generatio ipsius non potest significare creationem; iam, quum alias generare ex communi vsu loquendi idem sit ac in causa esse, cur aliud indiuiduum eiusdem naturae existat; sed paulo ante n. 5. demonstratum sit, filium Dei esse Deo Patri homousion; audemus generationem Patris actiuam explicare per actum, quo numerice eandem essentiam diuinam filio, Logo, communicat. Haec sunt, quae nobis Scriptura S. reuelauit de persona illa, $\Delta\gamma\gamma$ nomine insignita, eiusque qualitate, antequam homo fieret. Iam quid amplius quaerimus, nonne haec ad salutem nostram sufficiunt, quae Deus patefecit? Quid vterius rimamur mysteria huius doctrinae, & vltra S. S. sapere conamur; nos homunciones, qui vix ac ne vix quidem sine circulo vitiqso definire possumus, quid sit *existentia*; nos, qui multo minus comprehendere possumus, quomodo quid *creari* possit, nos audebimus de genitura filii Dei philosophari? Minime hoc in dedecus philosophiae, quam, vt munus Dei, magni aestimamus, sed con-

contra illius abusum dictum sit. Id pro certo habemus, nisi homines per omnia secula, quibus religio christiana culta est, modo hac modo illa philosophiae disciplina abusi fuissent in explicandis eiusmodi dogmatibus sacris mysterii plenis, nunquam tot haereses, & tot rixas scandalosas exorituras fuisse. Atque, si vlla spes est tot diuersas sectas christianorum conciliandi, inter adiumenta rei tam exoptabilis hoc erit vnum ex efficacissimis, vt abiecto omni abusu philosophiae in eiusmodi doctrinis theologiae puris, per regulas hermeneuticas sollerter determinatas scripturam s. ipsam quasi interrogemus, quid credendum edicat, & supra ipsam sapere non audeamus.

Notionem tenemus, quam *Johannes* vocabulo *λογος* significare voluit: sed quid sequutus sit hac voce vsurpanda fusius disputare iam non vacat; tribus modo verbis fatemur, verisimillimum nobis videri, *Johannem* hac voce lectores voluisse admonere, *Jesum Christum* esse illam personam diuinam, quae in V. Testamento vt angelus *Jehouae*, in quo esset nomen *Jehouae*, descripta fuerit, & ex *chaldaicis paraphrasibus* nomine *Membra* in scholis *Judaeorum* appellari increbuerit; simul autem *Euangelistam* in animo habuisse somniis istis *cabbalisticis* & *gnosticis* diuina auctoritate contradicere, quae forsan iam tum temporis spargi coeperunt.

§. 6.

Apparet iam, *Jesum* non ideo vocari *Dei filium*, quod tum demum, quum vt *filius Mariae* existere coepisset,

pisset, aut etiam postea in personalem cum diuinitate unionem receptus sit, sed quoniam sit λογος ea huius vocabuli finitione, quae paulo ante demonstrata est. Nunc progredimur ad demonstrandam naturae Iesu humanae veritatem, originem, & qualitatem; in qua triplici quaestione breuissimis nobis esse licebit. Ac primum quidem Iesum verum hominem esse, iam inde constare cuius posset, quoniam Iesus verus est Messias, in V. autem Testamento iam praedictum fuit, Messiam fore hominem veri nominis. Dicitur enim semen mulieris Gen. 3, 15. semen Abrahae. Gen. 22, 18. cf. Gal. 3, 16. semen, germen, filius Dauidis. 2 Sam. 7, 12 - 14. 19. 1 Chron. 18, 11 - 14. 17. cf. Luc. 1, 32. Hebr. 1, 5. item Ies. 9, 6. 7. Jer. 23, 5. 6. filius hominis, Dan. 7, 13. quem virgo aliqua sit partura. Ies. 7, 14. Sed luculentius adhuc in N. Testamento vera Iesu humanitas vindicatur. Nam non modo homo discrete appellatur Rom. 5, 15. 19. 1 Tim. 2, 5. 1 Cor. 15, 21. 47. Adam secundus v. 45. & saepissime filius hominis; sed describitur prorsus vt homo; conceptio eius & natiuitas narratur Luc. 1, 31. 2, 6. 7. corpus ei tribuitur, cuiusmodi omnes infantes hominum habeant, carne & sanguine constans, Hebr. 2, 14. quod contrectari poterit, cuius praeputium circumcisum fuerit, quod sensim adoleuerit, quod cibis potuque nutritum, lassatum, somno sopitum fuerit, quod nec saliuam, lacrimis, sudore caruerit, quod flagellis caesum, cruci affixum, cuius latus hasta apertum, cuius sanguis effusus sit, quod denique mortuum, iterumque suscitatum & adhuc contrectabile fuerit; quae omnia in historiis euangelicis

cis facile reperiri possunt; nullibi autem vel leuissima suspicio nudae alicuius *δοκίσεως* relinquitur. Illud autem, quod meram *δοκίσην* Gnosticis & Docetis illis persuasit, quod nempe materia origo mali, neque mundus hic materialis a summo *Deo* conditus sit, sed a *Demiurgo* quodam mala in vniuersum inuehente, nos mouere non potest, qui *Deum* summum conditorem mundi materialis veneramus, & resurrectionem corporum mortuorum futuram testimonio *Dei* credimus.

Animam vero *humanam* huic corpori *Jesu* humano inhabitasse, neque diuinam naturam *λογος* vel omnino animae humanae vices gessisse, vel certe *animae rationalis*, si hanc a vegetatiua illa cum nonnullis veteribus distinguere libuerit, inde facile demonstrari potest, quod *Jesus* sapientiae incrementa cepisse, aliquid ignorasse, *Patris* voluntati suam subiecisse, tristitia affectus esse, &, quum moreretur, spiritum suum *Deo Patri* commendasse dicitur; quae omnia in naturam diuinam non cadunt.

Praeterea si considerare velimus, *Jesum* poenas nostras & mortem nostra vice ad *Deum* nobis reconciliandum perpeti, nobisque in variis tentationibus similem esse debuisse, vt sit misericors Sacerdos; concedemus illum & corpus & animum, cuiusmodi nos, habere debuisse, quod alioquin neque mortem pati, neque tentationes nostras experiundo nosse potuisset. Ex his omnibus veritas & integritas naturae *Christi* humanae cuius patere poterit; neque adeo dictum illud Joh. 1, 14. *λογος* caro factus est ita interpretandum, quasi diuina natura *λογος* solo cum corpore humano se iunxerit.

d

§. 7.

Satis de veritate humanae *Christi* naturae. Sequitur, vt de illius *origine* pauca quaedam dicamus. Euangelicae historiae nobis tradunt, *Mariam* virginem desponsatam quidem *Iosepho*, quem vero nondum vt maritum passa fuerit, ab angelo *Gabriele*, quem *Deus* miserit, certiozem esse factam, se concepturam & parturam filium, quem *Iesum* vocaret, qui *filius Dei* vocandus, & simul vt *filius Davidis* regnum aeternum accepturus sit. Quum autem hoc incredibile *Mariae* visum fuerit, quippe per naturam impossibile, angelum ipsi asseuerasse, fore, vt *Spiritus S.* super ipsam veniat, & *potentia Dei* illam obumbret; quare etiam sanctum illud ex *Maria* nascendum *filius Dei* appellandum sit. Deinde *Iosephum* etiam, quum de grauiditate *Mariae* certior factus animi penderet, ab angelo admonitum fuisse, ne *Mariam* desereret, quoniam quod in illa genitum sit ex *Spiritu S.* originem trahat.

Ex his sufficiat nobis in praesenti haec pauca deriuasse. 1) per miraculum diuinum accidit, vt infans *Iesus* in vtero *Mariae* virginis existere cœpisset; adeoque hoc respectu dici potest *Deus* aliquid noui creasse. 2) Neque tamen infans *Iesus* ita a *Deo* in vtero *Mariae* est productus, vt *Maria* non possit dici vera eius mater; Luc. 1, 43. sed *Iesus* est fructus vteri *Mariae* Luc. 1, 42; adeoque etiam in posteris *Davidis* vt huius *filius* censeatur. Luc. 1, 32. Act. 2, 30. 3) Nomen *Spiritus S.* cui illud miraculum Luc. 1, 35. tribuitur, secundum vsum loquen-

loquendi biblicum tutius refertur explicando ad personam tertiam S. S. Trinitatis, quam ad ipsum *λογος*, licet iam ex antiquissimis *Patribus* ecclesiae nonnulli hanc alteram significationem praetulerint; quod in quibusdam aliis locis vox *Spiritus* diuinam naturam Christi denotare videatur. Illa autem phrasis, *potentia summi te obumbrabit*, potest generatim ita explicari, vt omnipotentiam diuinam eiusque effectum denotet, sed magna tamen verisimilitudine ad ipsum *λογος* refertur, quod hac significatione posita, quae vsui loquendi non est contraria, facilius deinde explicari potest, cur angelus ex hac obumbratione potentiae summi ita concludat, *ideo sanctum illud genitum filius Dei vocabitur*; quod ex sola miraculosa productione naturae Jesu humanae non sequeretur. Haec, inquam, sufficiant in praesenti de *origine* naturae Christi humanae. Consulto enim iam abstinemus *tum* miraculum illud conceptionis *Jesu* in vtero virginis contra insultus & antiquiorum & recentiorum aduersariorum atque irrisorum defendere, *tum* varias quaestiones in hac materia motas & a *theologis* disputatas explicare, e. g. num initia & semina corporis *Christi* humani iam in lumbis maiorum, imo *Adami*, praexistiterint; num anima *Christi* vel in obscurarum, vel in clararum idearum statu, praexistiterit, atque aut in initio mundi, aut ante mundum creata sit; num haec anima *Christi* praexistens iam ante quam crassiori illo corpore ex *Maria* assumpto se induerit, coeleste aliquod corpus habuerit; num massa illa, ex qua formauerit *Spiritus s. infantem*

Jesum, praeservata fuerit, ne veneno peccati inficeretur, an ab isto veneno repurgata, an neutro horum opus fuerit; & alias eiusmodi quaestiones, quas ad exercendum ingenium latine disputare theologis licet.

§. 8.

Ex hac origine humanae Christi naturae statim quaedam illius qualitates intelligi possunt; quaedam aliae autem tum demum explicandae probandaeque sunt, quum de vnione illius cum natura diuina, ex qua fluunt, dixerimus.

1. Ac prima quidem est *sanctitas* & ab omni peccato congenito immunitas. Haec enim non modo inde ratiocinando colligi potest, quoniam natura *Jesu* humana per miraculum a *Deo* constituta est, sed etiam diserte huic filio *Mariae* tribuitur Luc. 1, 35. imo illius necessitas, qua abesse a *Jesu* summo generis humani sacerdote non potuerit, a *Paulo* asseritur Hebr. 7, 26.

2. Ex hac sanctitate naturae *Jesu* humanae sequitur, vt illa nec per se *morti* tanquam poenae debitae, adeoque nec *morbis*, qui internam corruptionem supponunt, obnoxia fuerit; mortem igitur non sui, sed aliorum causa subierit.

De forma corporis *Jesu* externa, quam alii admodum pulcram & formosam, alii deformem, alii mediocre fecerunt, dicere non est necesse.

§. 9.

Jam ex promisso supra dato & quoniam res ipsa, quam tractamus, ita postularet, dicendum esset, tum de

de vnione naturarum, quae in Christo sunt, *tum* quid ex hac vnione in naturam Christi humanam redundet; *tum* de initio huius vnionis, seu de vnitione, qua incarnatio ¹⁰⁷⁸ absoluitur. Sed, quoniam haec grauisima sunt religionis christianae momenta, necessaria autem huius scriptionis breuitas nunc non permittit, vt ista capita ita explicemus, quemadmodum nostro consilio, quod hac commentatione sequimur, consentaneum sit; referuabimus illa futurae huius scripti continuati-
oni. Vt autem haec, quam instituimus, meditatio quodammodo saltem suum exitum habeat: breuissimis sententiis complectemur, quae de istis momentis in posterum vberius sunt persequenda. 1) Quoniam vnus modo est Christus 1 Cor. 8, 6. 1 Tim. 2, 5. huic autem vni eidemque personae *tum* vera & essentialis diuinitas, *tum* vera & integra humanitas tribuitur; fieri autem omnino non potest, vt diuina natura in humanam aut haec in illam conuertatur aut ex harum naturarum mixtione tertium aliquod oriatur: profecto *Christus* habeat duas naturas necesse est, diuinam & humanam, & hae sunt in vna persona, vnitae ad vnam personam constituendam, atque intercedit illas *vnio*, quae recte dicitur *personalis*. 2) Ex variis Scripturae S. enuntiationibus, quae dudum a theologis obseruatae sunt, quas autem iam recensere longum foret, intelligitur, hanc vnionem personalem esse eiusmodi, vt tam communionem naturarum, quam communicationem idiomatum reciprocam contineat & secum ferat. 3) Ex iisdem sententiis, quae communicationem

idiomatum enunciant, apparet humanam *Christi* naturam non sola appropriatione eiusmodi, quae nullam *βελτιωσιν* secum ferat, diuinarum proprietatum esse participem, sed ad tantum fastigium & maiestatem euectam esse, licet non sit in deitatem conuersa, vt tamen & cultu diuino persequenda sit, & attributis diuinae naturae, vt suis, vti fruique possit pro lubitu.

4) Haec vnio personalis naturarum diuinae humanaeque in *Christo* non demum postea quam aliquamdiu humana natura *Jesu* pro se vt persona substiterit, initium cepit, sed, quoniam Gal. 4, 4. diserte *filius dei* dicitur *natus ex femina*, sequitur etiam, illud dictum *λογος σαρξ* *εγενετο* ita explicandum esse, vt simul ac caro hominis *Jesu* in *Maria* a *Spiritu S.* formata fuerit, confestim etiam *Logos caro* sit factus; quare cum priscis illis ecclesiae patribus recte dicatur *ἀμα σαρξ, ἀμα λογος σαρξ*. Itaque *incarnatio*, id est, vnio diuinae naturae cum humana cum huius conceptione in vtero *Mariae* simul facta; & quum *Maria* pareret suum filium *Jesum*, *θεανδρωπον* peperit, fuitque illa *θεοτοκος*.

§. 10.

Supereft, vt *Vos*, *Carissimi Ciues*, tribus verbis compellemus, & per *Deum Christumque*, per omnia, quae *Vobis* sunt carissima, per animum *Vestrum* immortalem, eiusque aeternam felicitatem *Vos* oremus atque obtestemur, vt hoc *mysterium pietatis*, de quo pauca *Vobis* proposita sunt, ita meditemini, vt pius erga *Deum Christumque* affectus *Vos* totos capiat. Considerate
 incre.

incredibilem *Dei Christique* amorem, quo istud incarnationis miraculum totum in *Vestram* maximam aeternamque salutem destinatum fuit, nempe, vt *Christus* in *Vestra* carne, quam induit, *Vestri* omnium loco ac vice mortem subiret, poenas peccatorum *Vestrorum* lueret, Deum *Vobis Vosque Deo* reconciliaret, & deinde tanquam fratres *Vos* suae hereditatis gloriosae participes redderet. Ah igitur poeniteat *Vos* tantum *Vestri* amatorem peccatis offendisse; sed ne desperetis, ex ipsa huius incarnationis *Christi* contemplatione animos *Vestros* in spem veniae peccatorum impetrandae erigite; verum eo impensius in posterum *Christum* amate, & omnia, quae ipsum offendant, detestamini. Gaudete, quod vtamini fratre, qui simul *Deus* est, totius vniuersi gubernator, inde quaeuis fausta sperate, & quum semel per fidem inieritis istam vnionem cum *Christo* mysterii plenam, quae Joh. 17, 23. promissa est, hoc vinculum faustissimum nunquam posthac dissoluite, sed manete in *Christo* patienter expectantes & suauissimo spei sensu praecipientes ista gaudia ex futura post hanc vitam communi hereditatis gloriosissimae *Fratris Vestri diuini* vsu fructuque exstitura neque vnquam desitura.

P. P.

BUETZOUH, SUB SIGILLO ACAD.
IPSO NATI CHRISTI SOLEMNI DIE
MDCCLXIX.

31

* * *

incredibilem de nobis amorem, quo istud in-
 nationis miraculum totum in Vobis maximam eter-
 namque laudem debeat fieri, et Ceteris in
 Vobis caris, quam indubie, Vobis omnibus loco ac vi-
 ce mortem soluet, potius peccatorum Vobis maxime
 Deum Vobis Vobis deo reconstruat, de deinde tantum
 fructus Vobis huiusmodi gloriae in Vobis reddeat.
 Ab istis potest et Vobis tantum Vobis deinde in
 his omnibus, sed ne deperdit, et Vobis deinde in
 fons Vobis deinde in Vobis deinde in Vobis deinde in
 his peccatorum impetibus et gratia, et cum to his
 pugnis in postum Vobis deinde in Vobis deinde in
 plom ostendat, de deinde in Vobis deinde in
 trare, qui simul deus est, et cum deinde in Vobis
 inde curans tanta gloria, et cum deinde in Vobis
 in istis istam vitam cum Vobis deinde in Vobis
 dose Joh. 17, et promissa est, hoc vinculum tantum
 num mundum, et hanc dilectio, sed deinde in Vobis
 patienter expectantes de deinde in Vobis deinde in
 priores ista gaudia ex futura post deinde in Vobis
 in beatitudine gloriosissime deinde in Vobis deinde in
 et deinde in Vobis deinde in Vobis deinde in

P. P.
 BRETZONI SUB REGIO ACAD.
 1850 NATI GERMANI SOLIMNI DIE
 MDCCCLXX.

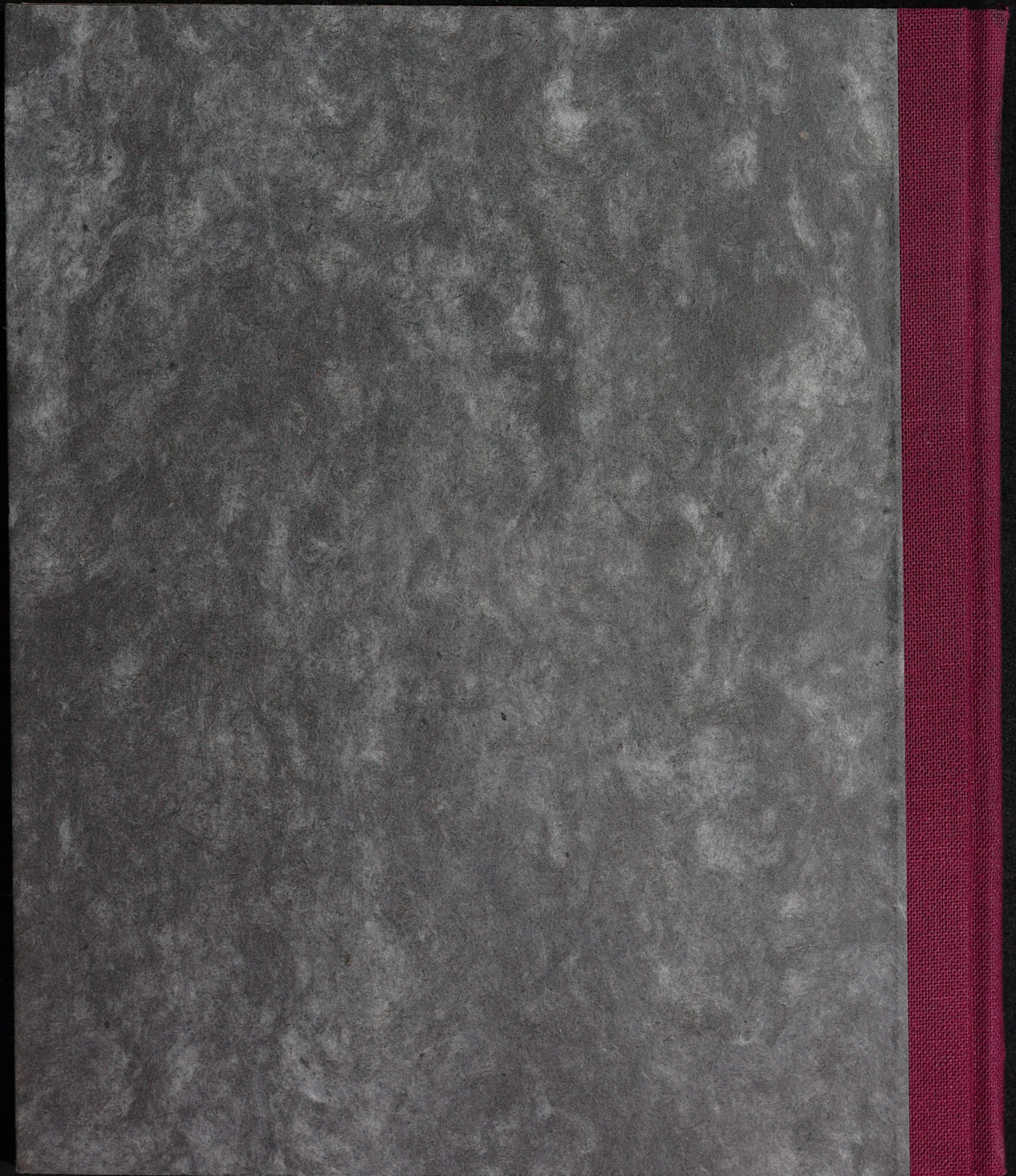

33
LBMV Schwerin
000 749 710

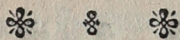
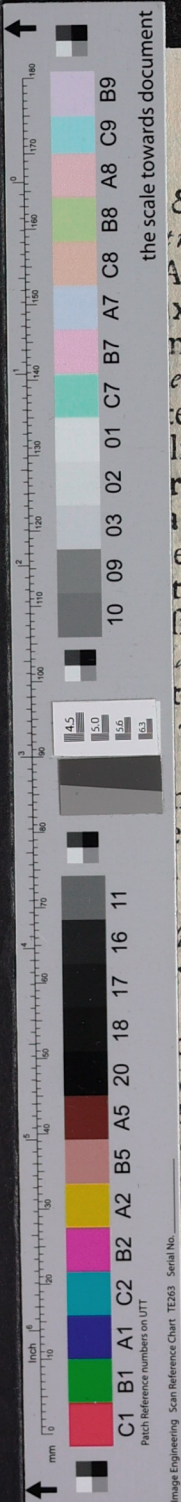

Landesbibliothek
Mecklenburg-Vorpommern
Günther Uecker

https://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn1833101537/phys_0040

& quidem in hoc eminenti significac-
tre eandem essentiam diuinam habe-
Atqui, si *Deus filio Mariae*, postquam
xisset, suam essentiam diuinam com-
& *Deus* & homo esset; *filius Mariae* ex
ei dicendus erit. Itaque tum demum
ere cœpit, quae vere esset *filius Dei* *uni-*
lia S. S. effata, quae hanc opinionem
re ista nunc a nobis consideranda sunt.
illa dicta non vrgebimus, quibus
emque *Dei filius* iam ante *Abrahamum*
trisse dicitur: hoc enim de natura ipsi-
isset, etiamsi vt *filius Dei* a *Patre* diuer-
a existere cœpisset secundum expli-
te allatam. Ergo inquirendum est,
vt *filius*, vt a *patre diuersus*, iam an-
naturae in *Maria* praeexistiterit. Vt
nolumus iam immorari istis dictis,
enti, quibus persona aliqua diuina a-
nuitur, cui saepe res fuerit cum ho-
Abrahamo, Israële huiusque poste-
las ab ipsis *Judaeis*, qui ante & circa
tra versantis vixerunt, agnita est;
quibus non modo *Paulus* 1 Cor. 10,
oque *filius Dei*, vt a *Patre* diuersum,
Israëliitarum fuisse pronunciat, sed
Patre egressum se esse, in mundum
ad *Patrem* reuersurum Joh. 16, 28.
n ad illustrem illum locum Joh. 1,
c

I-14.